

Μάθημα 10β

Διδακτική της
Ιστορίας

Εαρινό εξάμηνο

Local History

Στο μάθημα αυτό θα αναφερθούμε:

- Στην ιστορία του αντικειμένου της Τοπικής Ιστορίας. Βασικές αρχές. Έρευνα και διδακτικά σενάρια.
- Τη Θεματολογία.
- Τη συμβολή της τοπικής ιστορίας στην εξοικείωση των μαθητών σχολικής ηλικίας με τη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας.
- Τις θεωρητικές και μεθοδολογικές αρχές που διέπουν τη διδασκαλία ιστορικών τόπων και πολιτιστικών στοιχείων σε παιδιά σχολικής ηλικίας. Έμφαση στην «επιστημονική προσέγγιση».

Τοπική ιστορία: νοηματοδότηση

Σύμφωνα με τους Λεοντσίνη και Ρεπούση (2001:13):

«Στην προσπάθειά μας να ορίσουμε την τοπική ιστορία και με βάση τις υπάρχουσες σημασιοδοτήσεις, θα λέγαμε ότι διαγράφεται ένα πεδίο, το οποίο διαπερνά το σύνολο των θεματικών περιοχών της γενικής ιστορίας, φέρει έντονα το στοιχείο του **τόπου -από την γειτονιά ως την περιφέρεια-** και παρουσιάζει έναν πλούτο παλαιότερων και νεότερων προσεγγίσεων, αντλώντας τόσο από την ιστοριοδιφία και τη λόγια ιστοριογραφία όσο και από τις μεθόδους της **Νέας Ιστορίας**»

Νέα Ιστορία

Αποδέχεται τη διάκριση ιστορικού γεγονότος και ιστορικής ερμηνείας, δίνει προτεραιότητα στις ερευνητικές διαδικασίες, μεταλλάσσει το υλικό της ιστορίας σε παιδαγωγικό προϊόν, καλλιεργεί τη δυνατότητα αναγνώρισης της ταυτότητας μέσα στο σύγχρονο κόσμο (Κική Σακκά, Σημειώσεις για την τοπική ιστορία)

- Η τοπική ιστορία γεννιέται από την αμφισβήτηση της σχολικής ιστορίας και την ανανέωση του ιστορικού μαθήματος σύμφωνα με την Ρεπούση **(2000, Τοπικές ιστορίες στο σχολείο. Από το γενικό παρελθόν στο παρελθόν του τόπου.)**

Χαρακτηριστικά Γενικής και Τοπικής Ιστορίας

Γενική	Τοπική
Ομογενοποίηση πληθυσμών	Πολιτισμικό/ ιστορικό πλουραλισμό
Ακαδημαϊκή ιστοριογραφία	Αντικείμενο ενασχόλησης ελεύθερου χρόνου

Κίνδυνοι του εγχειρήματος της Τοπικής Ιστορίας

- Ανάδειξη των σχέσεων της γενικής ιστορίας με την ιστορία του τοπίου με συμπληρωματικό τρόπο,
- Ελλοχεύει ο κίνδυνος του τοπικισμού, εθνικισμού της τοπικής ιστοριογραφίας,
- Ο βιωματικός χαρακτήρας της σχέσης του τοπίου με τον άνθρωπο δεν είναι πάντα καλός, διότι «η ιστορική σημασία δεν προσλαμβάνεται αυτόματα από τις αισθήσεις» σύμφωνα με την Ρεπούση (2000). Οδηγεί σε μια εξιδανίκευση του παρελθόντος. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητη η πρόσληψη της ιστορικότητας μέσω της διερεύνησης των ιστορικών πηγών.

Τοπική και δημόσια ιστορία

«η έγκυρη ανασύνθεση της τοπικής ιστορίας δεν είναι η βασική έγνοια των ανθρώπων, αν και μπορεί να γίνει μια παράπλευρη ωφέλεια. Η κοινωνική ζήτηση για τοπική ιστορία έχει να κάνει μάλλον με τις ταυτότητες, με το ερώτημα «ποιοι είμαστε;» Ένα ερώτημα που αναδύεται ακριβώς σε περιόδους κοινωνικής ή πολιτισμικής αλλαγής, όταν οι παλαιές κρυσταλλώσεις ρευστοποιούνται, όταν η απάντηση παύει να είναι αυτονόητη.»

(Αθανασιάδης Χ., Η τοπική ιστορία ως δημόσια ιστορία, 2019)

- «Οι εκπαιδευτικοί και η εκπαιδευτική κοινότητα αποτελούν ενεργούς παράγοντες της Δημόσιας Ιστορίας, ενός ολοένα και διευρυνόμενου κοινωνικού πεδίου, πολυφασματικού και πολυδιάστατου, το οποίο αμφισβητεί το θέσφατο προνόμιο της ακαδημαϊκής ιστορίας να ορίζει εκείνη τι πρέπει να γνωρίζουμε για το παρελθόν και πώς να το ερμηνεύουμε –που σημαίνει να διαμορφώνει την ιστορική μας συνείδηση (Dean, 2018). Δεν είναι, ασφαλώς, τυχαίο το γεγονός ότι οι τοπικές κοινωνίες στις ποικίλες εκδοχές τους εποικίζουν σήμερα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τους ιστότοπους και τα blogs, τη δημόσια και συνδρομητική τηλεόραση, ενώ με πρωτοβουλίες τοπικών αρχών και πολιτιστικών συλλόγων διοργανώνονται ημερίδες και συνέδρια για την τοπική ιστορία»

Παληκίδης, Αγγ. (Η Τοπική Ιστορία στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Ιστορίας)

Συμβολή της τοπικής Ιστορίας

- Άνοιγμα σχολείου στην τοπική κοινωνία
- Εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας στις δραστηριότητες των παιδιών
- Συμβολή στη διάσωση του ιστορικού τοπίου και της ιστορικής μνήμης

ΕΝΑΣ ΆΛΛΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ιστορία της τοπικής ιστορίας

- Ιστοριοδίφες και ερασιτέχνες εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τον τόπο και την ιστορία του από την αρχαιότητα και κυρίως στις αρχές του 19^{ου} αιώνα.
- Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα στην Αμερική υποστηρίζεται η τοπική ιστορία με την έκδοση του περιοδικού American Heritage
- Το βρετανικό εκπαιδευτικό σύστημα εισάγει το 1908 την τοπική ιστορία στο σχολικό πρόγραμμα προβάλλοντας σύνδεσή της με την Γενική Ιστορία.
- Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα 2000: «Η τοπική ιστορία ως πεδίο σπουδής στο πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης» (Λεοντσίνης, Ρεπούση)
- 2004: «Τοπική Ιστορία» Ασωνίτης- Παππάς
- 2011: ενσωμάτωση στη Ζώνη καινοτόμων δράσεων

Θέματα της τοπικής ιστορίας

Τοπική ιστορία δύναται να αφορά σύμφωνα με την Ρεπούση (2000):

- 1.την ιστορία ενός τόπου στη διαχρονία,
- 2.τις καθημερινές δραστηριότητες
- 3.την ιστορία ενός προσώπου, μιας ομάδας, μιας οικογένειας, κ. ά.
- 4.Την ιστορία των ανθρώπων ενός τόπου, των συνηθειών, των στάσεων, των συμπεριφορών, των νοοτροπιών τους, κ. ά.

1. Τοπιογραφία και ιστορία του τοπίου

- Οι ανθρώπινες παρεμβάσεις στο φυσικό τοπίο κι οι μεταβολές, άμεσες ή έμμεσες που έχουν συντελεσθεί: οι ονομασίες της τοπικής και ευρύτερης περιοχής και η προέλευσή τους. Τα τοπωνύμια, οδωνύμια και οι αλλαγές τους μέσα στο χρόνο ο οικιστικός χώρος και η αρχιτεκτονική του οι αρχαιολογικοί χώροι και τα κάθε λογής μουσεία

2.Οι καθημερινές ανθρώπινες δραστηριότητες

- η καθημερινή ζωή και η φροντίδα της,
- οι συνήθειες και οι επιθυμίες των ανθρώπων,
- η διασκέδαση και ο ελεύθερος χρόνος,
- τα επαγγέλματα,
- η μόρφωση,
- η θρησκεία,
- η διατροφή,
- η περίθαλψη,
- η ένδυση,

3.Οικογένεια

- Οικογενειακές σχέσεις: διαδικασία σχηματισμού, μέλη, καθεστώς μελών, ρόλοι κατά φύλα, γέννηση παιδιών, πρακτικές ανατροφής, ενηλικιότητα, αποχωρισμός μελών, διαχείριση κρίσεων, κληρονομικά έθιμα
- Φυσικά χαρακτηριστικά της οικογένειας: κληρονομικά χαρακτηριστικά και φυσικές ομοιότητες
- Εγκατάσταση της οικογένειας και μετακινήσεις: τόπος και αιτία εγκατάστασης, λόγοι και συχνότητα μετακινήσεων, ενθύμηση τόπου καταγωγής.

- Τα οικονομικά της οικογένειας: επαγγελματικές επιλογές, επαγγέλματα, απασχόληση και ανεργία, διαχείριση οικονομικών, σχέση με εργατικά σωματεία και επαγγελματικές ενώσεις.
- Η καθημερινή ζωή της οικογένειας: καθημερινές συνήθειες, εξοπλισμός και επίδραση των τεχνολογικών μεταβολών στη ζωή της οικογένειας, εορτές, οικογενειακές συγκεντρώσεις και συναναστροφές .
- Μορφές μαθητείας στο εσωτερικό της οικογένειας και η εκπαίδευση των μελών της οικογένειας: αξίες για τη μόρφωση, προσδοκίες, επίπεδο σπουδών
- Κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα των μελών της οικογένειας: η συμμετοχή στα κοινά, οι πολιτικές παραδόσεις, το πολιτικό και κοινωνικό προφίλ της οικογένειας

4. Η τοπική κοινότητα

- Γενικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της κοινότητας: εγκατάσταση των πρώτων κατοίκων, δυνατότητες και μέσα επικοινωνίας, παράγοντες που επηρέασαν την ανάπτυξη της κοινότητας, κυρίαρχη πολιτιστική ταυτότητα και αλλαγές μέσα στο χρόνο.
- Κοινωνικά χαρακτηριστικά και δημογραφική ταυτότητα: γεννητικότητα, θνησιμότητα, υγεία, περίθαλψη, επιδημίες, μετανάστευση, δημογραφική πορεία, κοινωνικές αντιθέσεις, τοπικά κινήματα.
- Οικονομικά χαρακτηριστικά και τοπική οικονομία: οικονομική βάση, τοπικές επιχειρήσεις, θέση και καθεστώς της τοπικής οικονομίας στην ευρύτερη περιοχή.
- Πολιτικά χαρακτηριστικά και τοπικές ηγετικές δυνάμεις: διαδικασίες ανάδειξης και συντήρησης, αποκλεισμοί, τοπικές εκλογές, εκλογικές συμπεριφορές.

Τοπική ιστορία-μεθοδολογία

- Διδακτικές προτάσεις που εστιάζουν στην τοπική ιστορία

«Οι μέθοδοι και τα εργαλεία της τοπικής ιστορίας ακολουθούν τις εξελίξεις που σημειώνονται στις θεματικές περιοχές της. Στις παλαιότερες κυρίως προσεγγίσεις, προνομιακή θέση κρατούσαν τα αρχεία του τόπου. Η αρχειακή αυτή προτίμηση εμφανίζει τάσεις υποχώρησης και παραχωρεί τη θέση της στην προφορική ιστορία. Η αναζήτηση προφορικών μαρτυριών και η διάσωσή τους επικοινωνεί με το προνομιακό πλέον αντικείμενο της τοπικής ιστορίας, τους ανθρώπους και την καθημερινότητά τους σε χώρο και χρόνο» (Λεοντσίνης και Ρεπούση, 2001:16)

Πηγές της τοπικής ιστορίας

- Γραπτές
 - Ηχητικές
 - Κινηματογραφικές
 - Προφορικές
 - Πίνακες στατιστικοί
 - Κτήρια και πηγές του τοπίου
 - Φωτογραφικές
 - Χάρτες
 - Αντικείμενα τέχνης και καθημερινής ζωής
- (Λεοντσίνης & Ρεπούση, 2001)

Πηγές της τοπικής ιστορίας

- « έτσι ανασυνθέτουμε το παρελθόν: συλλέγοντας προσεκτικά και ταξινομώντας τα ίχνη που άφησαν όσοι έζησαν πριν από εμάς στο χώρο που ζούμε εμείς τώρα, στη γλώσσα που μιλούμε, στις φωτογραφίες που κρατήσαμε, στα έγγραφα που φυλλάξαμε, σε τραγούδια ακόμη και γιορτές – στη συλλογική μνήμη. Μα και πάλι τα ίχνη δεν μιλούν μόνα τους. Απαντούν σε δικά μας ερωτήματα: Λένε σημαντικά πράγματα, μόνο αν θέτουμε ενδιαφέρουσες ερωτήσεις.»

Αθανασιάδης Χ., Η τοπική ιστορία ως δημόσια ιστορία, 2019

Τρεις προσεγγίσεις που παραπέμπουν σε
αντίστοιχα θέματα

1. Συγκεκριμενοποίηση ή αισθητοποίηση της γενικής ιστορίας

«Λειτουργεί συμπληρωματικά στην κατανόηση κεντρικών φαινομένων, περιόδων και γεγονότων της γενικής ιστορίας, επαναδιατάσσοντάς τα στο συγκεκριμένο τόπο. Η προσέγγιση αυτή θεωρήθηκε ότι υποβαθμίζει τη σημασία και το ρόλο της τοπικής ιστορίας στο σχολείο καθώς την καθιστά συμπληρωματική προς τη γενική και υπάλληλη σ' αυτήν.»

(Ρεπούση, 2000 σελ. 8)

Θέματα

- «ένα γεγονός που συνέβη στην περιοχή, ένα μνημείο του τόπου, ένα τοπωνύμιο, ένας εθνικός ήρωας του τόπου μελέτης, μια δραστηριότητα της περιοχής ή ο τοπικός τύπος λειτουργεί ως συνδεδετικός κρίκος με τη γενική ιστορία, χωρίς ωστόσο να αποκλείονται προσεγγίσεις που ενσωματώνουν αρμονικά τόσο την αρχειακή έρευνα όσο και τις διαθεματικές προσεγγίσεις»

(Ρεπούση, 2000, σελ. 9)

2. Έρευνα πηγών

«Η τοπική ιστορία είναι στην περίπτωση αυτή η σχολική δραστηριότητα της ιστορικής αναζήτησης στον τόπο του σχολείου, η έρευνα στα αρχεία και στις πηγές του τόπου. Στην προσέγγιση αυτή, το θέμα δεν έχει τη βαρύτητα της μεθόδου και οι στόχοι του μαθήματος της τοπικής ιστορίας είναι στην περίπτωση αυτή η ανάπτυξη των δεξιοτήτων -νοητικών και ψυχοκινητικών- που επιτυγχάνονται μέσω της μεθόδου.»

(Ρεπούση, 2000, σελ. 8)

Θέματα

«τα αρχεία του τόπου, οι πηγές της ιστορίας του τόπου αξιοποιούνται για να αναπλάσουν όψεις της παρελθοντικής πραγματικότητας του συγκεκριμένου τόπου και κυρίως να εισάγουν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην ιστορική αναζήτηση.»

(Ρεπούση, σελ. 9)

3. Περιβαλλοντική προσέγγιση

«Η τρίτη προσέγγιση παραπέμπει στις περιβαλλοντικές σπουδές. Όψη ή και όψεις του περιβάλλοντος το σχολείο χώρου αποτελούν στην περίπτωση αυτή το θεματικό αντικείμενο της σχολικής δραστηριότητας. Διάφορα διδακτικά αντικείμενα, τα μαθηματικά, η βιολογία, η χημεία, η γεωγραφία και άλλα ενισχύουν ή και συμπληρώνουν την ιστορική μέθοδο. Η άποψη του περιβάλλοντος ως ολικού, -ιστορικού, γεωγραφικού, φυσικού-, ευνοήθηκε και στο πλαίσιο της σύγχρονης γαλλικής σχολής της διδακτικής της ιστορίας και των δραστηριοτήτων της αφύπνισης. Το περιβάλλον θεωρήθηκε μια σύνθετη πραγματικότητα της οποίας η ενότητα εξασφαλίζεται μέσα από την εμπλοκή διαφορετικών διδακτικών αντικειμένων. Η συμμετοχή της ιστορίας, η αξιοποίηση των ιστορικών μαρτυριών που ενυπάρχουν στο περιβάλλον το αποκαθιστά ως προς τη χρονική του διάσταση και επιτρέπει να διανυθεί η απόσταση από την ιστορία ως βίωμα στην ιστορική σκέψη. Οι παραπάνω προσεγγίσεις αναγνωρίζονται επίσης στο πλαίσιο της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας κυρίως στις προσπάθειες που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στο αντικείμενο της τοπικής ιστορίας.

(Ρεπούση, 2000, σελ. 8)

Θέματα

- «Στην τρίτη περίπτωση ανήκουν πλήθος προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε πολλά σχολεία της χώρας. Η προστασία του περιβάλλοντος και η διατήρηση της πολιτιστικής του κληρονομιάς είναι συχνά στην περίπτωση αυτή η έμφαση. Επιχειρούν ωστόσο τα περισσότερα απ' αυτά ολιστικές προσεγγίσεις του περιβάλλοντος και ενσωματώνουν το παρελθόν του τόπου. Αβέβαια παραμένει όμως σε κάποιες περιπτώσεις η αξιοποίηση της ιστορικής σκοπιάς στην προσέγγιση που επιχειρείται.»

(Ρεπούση, 2000, σελ. 9)

Αξιοποίηση βιβλιογραφίας για την τοπική ιστορία

Planning Outstanding Local History and Heritage Projects at Key Stages 1, 2 and 3

<https://historicengland.org.uk/content/docs/education/explorer/planning-outstanding-local-history-and-heritage-projects-pdf/>

ΔΕΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

1.Αποφασίστε το γενικό θέμα ή τα θέματα που θέλετε να ακολουθήσετε και σκεφτείτε:

- Πώς συνδέονται με το πρόγραμμα σπουδών της ιστορίας
- Πώς θα μπορούσαν να παρέχουν στοιχεία για το πρόγραμμα σπουδών και για την ενίσχυση των μαθητών
- Πώς οι δραστηριότητες θα υποστηρίξουν άλλους τομείς του προγράμματος σπουδών (όπως η γεωγραφία, η τέχνη, η μουσική, το δράμα και ο χορός).
- Πόσο χρόνο θέλετε να δώσετε στο πρόγραμμά σας και ποιες τάξεις θα περιλαμβάνει

Planning Outstanding Local History and Heritage Projects at Key Stages 1, 2 and 3

<https://historicengland.org.uk/content/docs/education/explorer/planning-outstanding-local-history-and-heritage-projects-pdf/>

- **2. Διεξάγετε την έρευνά σας σχετικά με πιθανές μελέτες περιπτώσεων τοπικής ιστορίας που σχετίζονται με το θέμα ή τα θέματα σας.**
- Προσέγγιση της τοπικής ομάδας ιστορίας, της τοπικής βιβλιοθήκης, του μουσείου ή του ιστορικού υπεύθυνου εκπαίδευσης της τοπικής κληρονομιάς για συμβουλές, πληροφορίες και πόρους.
- **3. Αποφασίστε τι θέλετε οι μαθητές σας να γνωρίζουν, να κάνουν και να κατανοούν στο τέλος του έργου που δεν ήξεραν, δεν μπορούσαν να κάνουν και δεν κατάλαβαν στην αρχή.**

Planning Outstanding Local History and Heritage Projects at Key Stages 1, 2 and 3

<https://historicengland.org.uk/content/docs/education/explorer/planning-outstanding-local-history-and-heritage-projects-pdf/>

- **4. Αποφασίστε την κυρίαρχη ερώτησή σας και τις υπο-ερωτήσεις βήμα προς βήμα.**
- Με προσεκτικό σχεδιασμό, μπορείτε να το κάνετε αυτό με τους μαθητές σας. Ξεκινώντας με μια ενδιαφέρουσα εικόνα ενός κτιρίου, τοποθεσία ή ένα μυστηριώδες αντικείμενο και ενθαρρύνοντας τους μαθητές να εξετάσουν και να συμπεράνουν ότι είναι σε θέση να δημιουργήσουν τις δικές τους ερωτήσεις και να λάβουν ορισμένες από τις αποφάσεις όχι μόνο για το Βήμα 4 αλλά και για τα επόμενα βήματα.
- **5. Αποφασίστε για το τελευταίο κομμάτι της εργασίας.**
- **6. Επιλέξτε τους πόρους που θα χρειαστούν οι μαθητές.**
- **7. Αποφασίστε ποια θα είναι η διαδρομή για την τελική εργασία**

Planning Outstanding Local History and Heritage Projects at Key Stages 1, 2 and 3

<https://historicengland.org.uk/content/docs/education/explorer/planning-outstanding-local-history-and-heritage-projects-pdf/>

- **8 Αποφασίστε πώς οι μαθητές θα διερευνήσουν το ερώτημα της έρευνας.**
- Εάν είναι απαραίτητο, πώς θα οργανωθεί και θα ολοκληρωθεί το έργο, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει κάποια επιτόπια εργασία ή επίσκεψη;
- **9. Αποφασίστε πώς οι μαθητές θα οργανώσουν και θα αναλύσουν τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν.**
- Εξετάστε μια μουσειακή έκθεση ή παρουσίαση για να δείξετε το τελικό πόνημα.
- **10. Αποφασίστε πώς θα αξιολογήσετε το έργο.**

Planning Outstanding Local History and Heritage Projects at Key Stages 1, 2 and 3

<https://historicengland.org.uk/content/docs/education/explorer/planning-outstanding-local-history-and-heritage-projects-pdf/>

- Τα στοιχεία από το Πρόγραμμα Σπουδών Πολιτιστικής Κληρονομιάς δείχνουν ότι τα σχολεία που ασχολούνται με την τοπική ιστορία και τις έρευνες της κληρονομιάς έχουν επιτύχει ιδιαίτερα στην εργασία τους όταν εστιάζουν σε τρία είδη έρευνας. Αυτά είναι:
- "Έρευνα σχετικά με την ιστορία και τη σημασία ενός τοπικού κτιρίου ή τοποθεσίας"
- "Μια έρευνα για την ιστορία που δημιουργήθηκε από έναν χώρο μνήμης ή μνημείο"
- "Μια έρευνα που οδηγεί στη δημιουργία μιας διαδρομής τοπικής ιστορίας"

Planning Outstanding Local History and Heritage Projects at Key Stages 1, 2 and 3

<https://historicengland.org.uk/content/docs/education/explorer/planning-outstanding-local-history-and-heritage-projects-pdf/>

Λεοντσίνης & Ρεπούση (2001) προσέγγιση τοπικής ιστορίας

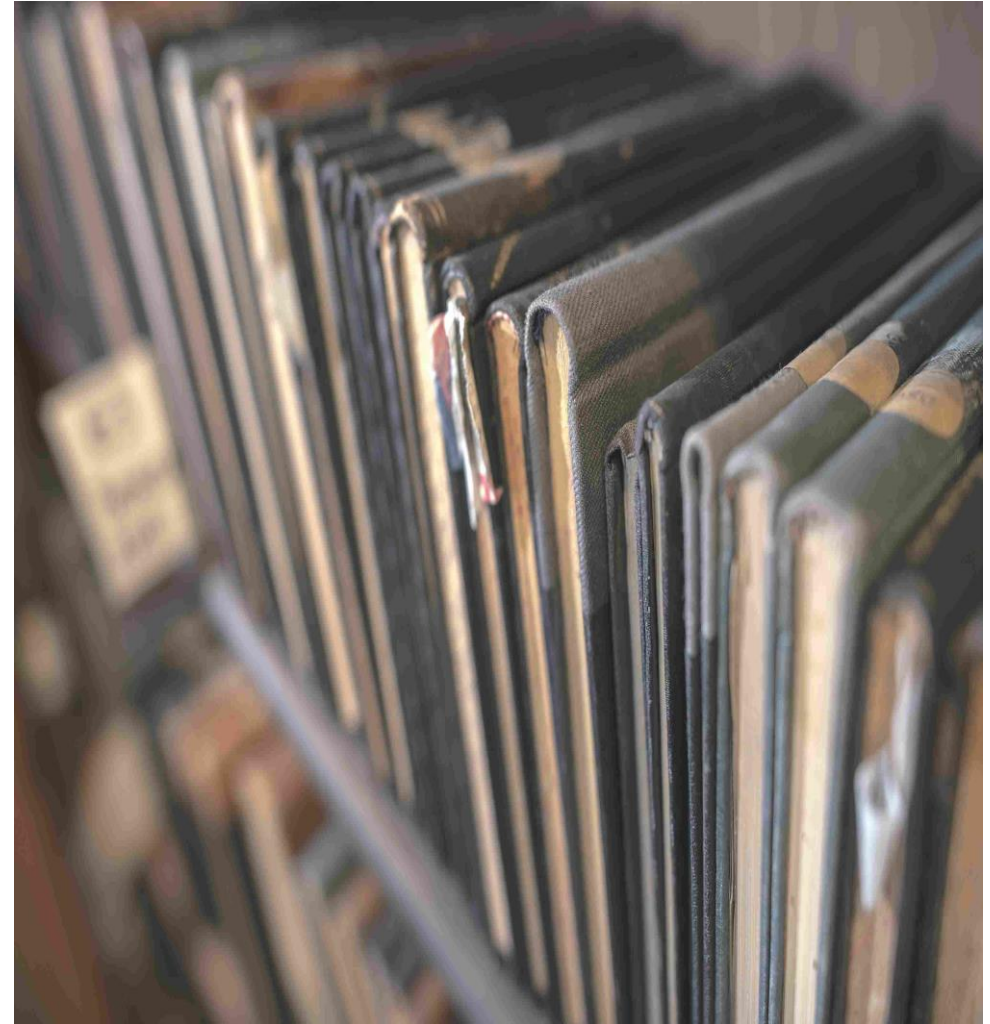
- Επιλογή του θέματος
- Συνεργατικό και αυτόνομο περιβάλλον μάθησης
- Η ιστορική αναζήτηση
- Η παρουσίαση
- Η αξιολόγηση

Εμείς τι προτείνουμε: Διδασκαλία ιστορικών τόπων

Γίνεται επιλογή του θέματος και αιτιολογείται

- Αξιοποιούνται τα εννοιολογικά εργαλεία ()ή κάποια από αυτά της «επιστημονικής προσέγγισης» ως ο ιστός των ερευνητικών ερωτημάτων της εργασίας
- Πραγματοποιείται η ιστορική έρευνα σε αντίστοιχο επικοινωνιακό περιβάλλον
- Παρουσιάζεται η εργασία
- Αξιολογείται η εργασία

Ιστορική
Προσέγγιση
μέσα από την
έρευνα
πηγών
«Επιστημονική
προσέγγιση»

Η Ιστορία στην καθημερινή μου ζωή

Μέρος Α

Διερευνώ αντικείμενα του σπιτιού μου ως ιστορικές πηγές

Τα αντικείμενα της καθημερινότητας μπορούν να λειτουργήσουν ως **υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος**.

• Βήμα 1 – Παρατήρηση

Επιλέξτε **5 αντικείμενα από το σπίτι σας** που θεωρείτε ότι έχουν σχέση με το παρελθόν (π.χ. παλιά φωτογραφία, έπιπλο, εργαλείο, βιβλίο, οικογενειακό κειμήλιο).

• Βήμα 2 – Διατύπωση ερωτημάτων

Για κάθε αντικείμενο γράψτε **2 ιστορικά ερωτήματα** που θα μπορούσε να θέσει ένας ιστορικός.

- Παράδειγμα:
- Πότε κατασκευάστηκε;
- Ποιος το χρησιμοποιούσε και για ποιο σκοπό;

Βήμα 3 – Διερεύνηση της πηγής

Αντικείμενο	Παρατηρώ (τι βλέπω)	Ιστορικά ερωτήματα	Πιθανές απαντήσεις / υποθέσεις	Τι μας λέει για το παρελθόν
1				
2				
3				
4				
5				

Κατηγορία αντικειμένων	Ενδεικτικά ιστορικά ερωτήματα
Φωτογραφίες	Ποιοι απεικονίζονται; Πότε και για ποιον σκοπό τραβήχτηκε η φωτογραφία; Τι δείχνει για την ενδυμασία, την οικογένεια και την κοινωνική ζωή της εποχής;
Οικιακά αντικείμενα	Ποιος τα χρησιμοποιούσε; Σε ποιες περιστάσεις; Τι αποκαλύπτουν για την καθημερινή ζωή και τις οικογενειακές συνήθειες;
Εργαλεία	Πότε κατασκευάστηκαν; Ποιο επάγγελμα ή ποια εργασία εξυπηρετούσαν; Τι δείχνουν για την τεχνολογία της εποχής;
Βιβλία	Πότε εκδόθηκαν; Ποιος τα διάβαζε; Τι δείχνουν για τη μόρφωση, τις αξίες και τα ενδιαφέροντα της εποχής;
Θρησκευτικά αντικείμενα	Από πού προέρχονται; Πώς διατηρήθηκαν στην οικογένεια; Τι αποκαλύπτουν για την πίστη και την ταυτότητα της οικογένειας;
Παραδοσιακές φορεσιές	Σε ποια περιοχή ανήκουν; Σε ποιες περιστάσεις φοριούνταν; Τι δείχνουν για την τοπική ή προσφυγική ταυτότητα;
Τεχνολογικά μέσα	Πότε χρησιμοποιούνταν; Πώς άλλαξαν οι τρόποι επικοινωνίας, ψυχαγωγίας και αποθήκευσης μνήμης;
Νομίσματα και κοσμήματα	Ποιας περιόδου είναι; Ποια ήταν η αξία τους; Τι δείχνουν για την οικονομία και την κοινωνική θέση;
Πολεμικά τεκμήρια	Σε ποιο γεγονός συνδέονται; Ποιος τα κατείχε; Πώς συνδέεται η οικογενειακή μνήμη με την εθνική ιστορία;

Βήμα 4 – Ερμηνεία

- Απαντήστε:
- Ποιο αντικείμενο θεωρείτε **πιο σημαντική ιστορική πηγή** και γιατί;
- Τι πληροφορίες δίνουν αυτά τα αντικείμενα για:
 - την καθημερινή ζωή
 - την τεχνολογία
 - τις συνήθειες των ανθρώπων στο παρελθόν;

Βήμα 4 – Ερμηνεία

Απαντήστε:

- Ποιο αντικείμενο θεωρείτε **πιο σημαντική ιστορική πηγή** και γιατί;
- Τι πληροφορίες δίνουν αυτά τα αντικείμενα για:
 - την καθημερινή ζωή
 - την τεχνολογία
 - τις συνήθειες των ανθρώπων στο παρελθόν;

Διερευνώ τη διαδρομή μου ως ιστορικό τοπίο

- Οι πόλεις είναι γεμάτες από **ιστορικά ίχνη**: ονόματα δρόμων, μνημεία, παλιά κτίρια.

- **Βήμα 1 – Χαρτογράφηση**

Σχεδιάστε ένα **απλό χάρτη** της καθημερινής σας διαδρομής από το σπίτι μέχρι το Πανεπιστήμιο.

Σημειώστε:

- βασικούς δρόμους
- πλατείες
- δημόσια κτίρια
- μνημεία ή ιστορικά σημεία

Βήμα 2 – Παρατήρηση και ερωτήματα

Σημείο της διαδρομής	Τι παρατηρώ	Ποιο ιστορικό ερώτημα προκύπτει;	Πιθανή ιστορική εξήγηση	
Δρόμος / Πλατεία 1				
Δρόμος / Πλατεία 2				
Κτίριο / Μνημείο				

Βήμα 3 – Ιστορική διερεύνηση

- Σκεφτείτε:
- Γιατί ορισμένοι δρόμοι έχουν **ονόματα ιστορικών προσώπων**;
- Πώς θα μπορούσε ένας ιστορικός να μελετήσει την **ιστορία μιας πόλης μέσα από τους δρόμους της**;

Μέρος Γ

- **Σύνθεση – Σκέφτομαι ως ιστορικός**
- Γράψτε ένα σύντομο κείμενο (150–200 λέξεις):
- **Πώς η καθημερινή μου ζωή μπορεί να αποτελέσει πηγή ιστορικής γνώσης;**
- Στο κείμενο αναφερθείτε:
 - σε ένα αντικείμενο του σπιτιού σας
 - σε ένα σημείο της διαδρομής σας
 - στο τι μας αποκαλύπτουν για το παρελθόν.